

ÒSCAR CAMPS

Fundador de l'ONG
Proactiva Open Arms

V. Mena

Proactiva Open Arms és una organització no governamental de Badalona que té la missió principal de rescatar del mar els refugiats que arriben a Europa fugint de conflictes bèl·lics, de la persecució o de la pobresa. Neix d'una empresa de socorrisme i salvament marítim que disposa d'una gran experiència a les costes espanyoles. Actualment treballa en dues missions: l'una és a la Mediterrània central, i l'altra, a Lesbos (Grècia).

La situació dels refugiats és un tema que ens commou a tots, però tu vas passar a l'acció...

Quan alguna cosa et commou, tens dues opcions: canviar de canal a la televisió o implicar-t'hi, i nosaltres vam decidir passar a l'acció. Som professionals del salvament marítim i vam pensar que podíem prestar la nostra ajuda.

Vam arribar a Lesbos per casualitat, ja que no se sabia el que hi estava passant; és més, quan vam arribar allà, no hi havia ningú per ajudar els milers de persones que hi arriben cada dia. Només hi havia un grapat de voluntaris que, com nosaltres, havien vingut de tot Europa per donar suport personal. Per això, la nostra missió des d'aleshores es va convertir no tan sols a salvar vides al mar, sinó també a comunicar i donar a conèixer la situació, perquè creiem que el món ha de saber el que passa realment.

Això va ser l'any 2015. Avui dia, de quins recursos disposa Open Arms?

Primer hi vam anar dues persones, amb els nostres uniformes de socorristes de les platges de Barcelona i les nostres aletes. Era tot el que teníem. Després van venir quatre companys més, i avui dia ja som divuit voluntaris amb dues embarcacions i dues motos d'aigua.

“Quan hi has anat, ja no tornes a ser la mateixa persona”

Òscar Camps arriba a l'entrevista amb un posat molt seriós i una mirada profunda, la d'una persona que ha conegut una altra realitat i la nostra, la de cada dia, li queda petita o ja no se la creu. Quan comença a parlar, desprèn la passió per allò que defensa: el dret a la vida i a no morir al mar. És molt crític amb el sistema econòmic i empresarial actual, però està segur que les coses poden canviar, i millorar, si la gent del carrer s'ho proposa. Proactiva Open Arms ha estat un revulsiu important per a la societat, ja que ha demostrat que amb ganes, coratge i pocs recursos es poden fer moltes coses. Avui dia la vida de l'Òscar està lligada a un avió, per anar a salvar vides al Mediterrani, fer entrevistes, reunir-se a Brussel·les amb polítics europeus o amb qui calgui per complir els seus dos principals objectius: que ningú no mori al mar i que el món sigui conscient del que passa.

A Lesbos hi vam ser fins que el flux migratori es va anar estabilitzant i va començar a intensificar-se en altres rutes. Actualment també som a Malta i hem pogut llogar un vaixell pesquer amb un petit equip que forma la tripulació. Cada quinze dies, l'equip canvia. Aquesta rotació es fa per dues raons: perquè són voluntaris que tenen una feina, i van acumulant dies de descans per poder anar a ajudar, i la segona (i la més important), per prescripció psicològica.

No ha de ser gens fàcil viure una situació tan dura.

Quan hi has anat, ja no tornes a ser la mateixa persona. Et canvia la perspectiva i t'adones que vius en una bombolla a la qual només hi ha el 25% de la població mundial, la més privilegiada. L'altre 75% viu en condicions molt deplorables i això ens fa pensar que el que estem vivim no és real, no és la realitat.

S'ha de ser valent per trencar aquesta bombolla i enfrontar-se a la realitat.

Si alguna cosa en comú tenim els cooperants és la vocació. I el salvament rau a ajudar la gent; això sí, arriscant molt, ja que el mar és un entorn hostil. Mai no havia estat necessària l'ajuda de cooperants especialitzats en el mar. Això va sorprendre tothom, incloent-hi les grans organitzacions que estan acostumades a tenir unes estructures determinades i el seu camp

d'acció en terra ferma. La nostra filosofia és que ningú no ha de morir al mar, ningú no ha de perdre la vida al mar, independentment del seu origen, del destí final o de la motivació que l'ha llançat a l'aigua d'aquesta manera. No podem ni volem permetre que morin. Sobretot vetllem per les dones i els nens, ja que són els més vulnerables en aquests tipus de situacions: en casos d'hipotèrmia són els primers de morir, i si hi ha episodis de violència, també. Fem el que podem amb els nostres recursos i la nostra voluntat. Per això posem en evidència les administracions i les organitzacions més potents que disposen de més recursos per actuar, organitzacions amb les quals treballem braç a braç en situacions molt complicades.

**“MAI NO HAVIA
ESTAT NECESSÀRIA
L'AJUDA DE
COOPERANTS
ESPECIALITZATS EN
EL MAR”**

El 98% dels recursos d'Open Arms provenen de l'àmbit privat. Compteu amb l'ajuda de les administracions?

Quan vam decidir anar-hi per primer cop, ho vam fer saber a les adminis-

tracions (tant a la general com a l'autonòmica i la local). No vam rebre cap resposta. Això va ser una decepció; va ser com descobrir que els reis són els pares o que Europa són els avis, ja que Europa continua essent únicament el mercat comú, res més. En termes socials no hem avançat gaire. Vam arribar a Lesbos com si fóssim turistes, però hi estàvem arriscant la nostra vida, ja que fèiem rescats marítims cada dia. Per això vam decidir constituir-nos com a ONG, per fer cooperació nacional i internacional. Ara obtenim els recursos gràcies al *crowdfunding*, mitjançant el qual unes 50.000 persones ens ajuden amb el que poden, de manera puntual o periòdica. Per a nosaltres, aquesta independència és important. No volem convertir-nos en un gran dinosaure.

No és una mica contradictori que aquestes mateixes administracions el nomenessin Català de l'Any o que el rebin a Brussel·les?

L'experiència m'ha fet veure que no haig de creure en les sigles, sinó en les persones. He descobert que hi ha molta gent, i entre aquesta gent hi ha persones. La idea és trobar-les, ja que nosaltres volem envoltar-nos de persones, no de grups, ni d'organitzacions, ni de sigles. Per això en les administracions també hi ha persones; no gaires, però n'hi ha. I per sobre de les sigles i per darrere de les sigles, hi col·laboren i ens ajuden. Jo

també represento una sigla, la d'Open Arms, però això no treu que sigui una persona que defensi el dret més fonamental i que dona sentit als altres: el de la vida. Un dret que sembla que tan sols es té en compte si ets blanc i del primer món. Nosaltres pressionem com podem, no som cap amenaça per a ningú, però el més important és que representem la població civil. La població civil, el ciutadà de peu, podria fer moltes coses si s'organitzés. Quan vam arribar a Lesbos ningú no sabia que Síria feia anys que estava en guerra, ni que a Lesbos arribaven milers de persones cada dia. En poc més d'un any, hem aconseguit que es parli de la situació, que es conegui el conflicte, tenim veu a Brussel·les... És una gota d'oli que s'estén lentament. Tampoc no podem esperar aconseguir en un any el que no s'ha fet en dècades. Hem estat com adormits durant molt temps i ara hem de sacsejar les consciències, mentalitzar la gent perquè defensi els drets que perd mirant la televisió des de casa, sense fer res.

“L'EXPERIÈNCIA M'HA FET VEURE QUE NO HAIG DE CREURE EN LES SIGLES, SINÓ EN LES PERSONES”

Potser és un problema tan gran que és difícil d'abordar des d'una òptica individual...

Les coses es poden canviar; cadascú pot fer-ho al seu nivell. Per exemple, pot informar-se millor de la realitat que l'envolta (com ara on posa els diners, d'on prové la roba que compra...). És més complicat no fer res. Aconseguirem canviar les coses, trigarem temps, però ho aconseguirem. En aquest sentit, Open Arms col·labora amb moltes escoles per explicar als nens, des que són petits, com funciona el món, el de veritat.

“LES COSES ES PODEN CANVIAR; CADASCÚ POT FER-HO AL SEU NIVELL”

Vosaltres feu salvament al mar, però què passa quan aquestes persones arriben a terra ferma?

Ens coordinem amb la guàrdia costanera, que és l'encarregada d'organitzar els que treballem al mar. Cal tenir en compte que abastem una àrea molt gran, que equivaldria al triangle entre Barcelona, Saragossa i València. Per això, els vaixells que operen allà han d'estar molt ben organitzats. Quan tenim l'embarcació plena de gent, hem de comunicar-ho a la guàrdia perquè ens indiqui en quin punt segur la podem deixar. A partir d'aquí, el Ministeri de l'Interior d'Itàlia és el que fa un comitè de benvinguda. Són censats, fotografiats i traslladats a un destí o a un altre. El nostre punt fort, el valor afegit que hi podem aportar, és al mar. En

terra ferma hi ha organitzacions tradicionalment molt més preparades que nosaltres per ajudar.

Quina és la situació real al Mediterrani?

La situació real és que Europa no admet la situació. Estem vivint les conseqüències de dècades de polítiques migratòries poc encertades, i del fet de no treballar i ajudar en l'origen dels conflictes. El resultat ha estat que s'ha generat misèria. Fa més de cinquanta anys que lluitem contra la fam i encara no hem aconseguit erradicar-la...! Crec que cal posar fi als models d'organització tradicionals i fomentar altres maneres de pensar allunyades de les de grans empreses i institucions. Nosaltres no tenim grans pressupostos (el que cal per pagar els bitllets d'avió i poc més), però hem aconseguit captar molta ajuda i mobilitzar molta gent sense la necessitat de cap campanya de màrqueting.

COM COL-LABORAR AMB PROACTIVA OPEN ARMS?

Entrant a:

www.proactivaopenarms.org,

es pot col·laborar en la campanya de *crowdfunding* amb una donació puntual o periòdica de la quantitat que vulgueu.

Al web s'especifica quin és el cost d'un dia de salvament: 5.435 €, el 42% dels quals són destinats únicament a costos energètics.

